

Toimittajalta.

Olin äskettäin yksinkertaisen juhlallisissa hautajaisissa. Ruumis siunattiin vapaamielisen katolisen kirkon rituaalin mukaan Helsingin kauniissa ruumiinpolttokappelissa.

Vainaja oli vanha teosofi, jonka sielu maan päällä ollessaan ulkonaisista oloista ja vastuksista huolimatta oli elänyt elämänsä musiikissa ja teosofisissa mietiskelyissä, purjehtien sävelten aalloilla ja pyrkien ymmärtämään elämän ongelmaa.

Etsin häntä istuessani siellä saattajien joukossa. En häntä löytänyt, ennenkuin juhlamenot olivat alkaneet ja urut jo kauan mahtavasti soineet. Silloin tulin äkkiä tietoiseksi hänen läsnäolostaan, sillä hän oli herännyt sävelten tenhoisaan suloon ja seurasi mietteisiin vaipuneena seremoniojen kulkua.

Rohkenen tästä kertoa, koska se mikä liikkui vainajan mielessä, oli minulle yhtä yllättävää kuin kaunista. Koetan kuvata hänen ajatuksiaan ja hänen tunnelmaansa:

„Ihmeellinen on ihmisen elämä ja koko hänen olemassaolonsa. Hän on kauneudesta syntynyt ja kauneutta hänen sielunsa ihannoi. Kauneutta se rakastaa ja kauneuden täyttämäksi se on tuleva. Mutta miten se kauneuden saavuttaa? Kauneutta on koko olemassaolo, mutta missä on kauneuden henki ja olemus? Elävässä Jumalassa ja elävässä ihmisessä! Voi meitä kuolevaisia, missä sokeudessa elämmekään! Sitä varten synnymme maailmaan, että löytäisimme kauneuden toisesta ihmisestä. Kun rakastamme, näemme kauneutta. Mutta rakkautemme aurinko peittyi pilviin ja kauneus himmenee. Emme elämän varrella aina näe ikuisen kauneuden loistavan rakkaittemme kasvoilta. Kuinka usein olemme heille kylmiä ja välinpitämättömiä tai epäilemme heitä! Ja todellisuus on kuitenkin heidän kauneutensa, jota meidän aina tulisi nähdä. Oh, sitä varten tänne synnymme, ja synnymme uudestaan ja uudestaan, että oppisimme näkemään kauneuden ja yhtä mittaa vain kauneuden edes yhden rakastetun ihmisen sielussa! Kuinka oppisimmekaan kauneuden kaikkialla havaitsemaan ja tajuamaan, ellemme osaa siihen uppoutua yhden elävän olennon sielussa?“

*

Olen iloinnut Hooverin moratoriosta ja yleensä nähdessäni, että järjenkin ääni alkaa kuulua valtakuntain politiikassa. Ehkä vielä päästään siihen, että maailmansodan tappiot korvataan yhteisvoimin eikä nälänmyttämällä yhtä kansaa.

Maailmansodan alettua olin pian selvillä siitä, että ainoa todellinen rauha saavutettaisiin siten, ettei „voittaja“ vaatisi „voitetulta“ korvauksia, vaan kaikki tunnustaisivat suunnattoman syntinsä ja erehdyksensä.

Puhuin tästä kannastani keskusteluissa, mutta en tahtonut saattaa silloista Tietäjää vaaraan kirjoittamalla liian suoraan poliittisista kysymyksistä. Sentähden kirjoitin

näistä rauhan ehdoista vasta touko-kesäkuun numerossa 1917 Venäjän ensimmäisen vallankumouksen jälkeen. Maailmansota ei silloin vielä ollut päättynyt.

Näin kirjoitin silloin: „Joka kansan sydämessä elää valkeuden voima, veljesrakkauden ja totuuden syvä elämäntieto. Mutta joka kansaa ahdistaa myös musta usko vallan, väkevyyden ja suuruuden painajaiseen. Tämän uskon edustajina ovat enimmäkseen kansojen hallitukset. Kansat eivät vapaudu mustasta uskostaan taistelemalla sen puolesta toisiaan vastaan. Ne vapautuvat siitä ainoastaan siten, että lakkaavat taistelemasta toisiaan vastaan ja että kukin omassa keskuudessaan heittää päältäan mustan uskonsa. Jos nykyinen sota loppuu valkoisten voitolla, loppuu se siis joko yleisten vallankumousten merkissä tai veljellisen ja järkipäisyyden sopimuksen avulla. Eikä siinä voitossa tule kysymykseen rahallisia korvauksia enemmän kuin maitten anastuksiakaan. Siinä voitossa on pääasia, että valtakunnat päättävät elää keskenään veljellisessä rauhassa ja sisäisesti panevat toimeen kaikkia valkeuden voimien vaatimia uudistuksia. Tämä nyt on ollut minun kantani alusta saakka, vaikka vain ohimennen olen osannut siitä Tietäjässä kirjoittaa“.

*

Helsingin luennot alkavat syyskuun 13 p:nä. Painosta on ilmestynyt näytöskappaleeni „H. P. B., XIX:n vuosisadan sfinksi“. Hinta Smk. 20:–, sid. 30:–.

(Ruusu-Risti 1931 Syyskuu N:o 7, s. 209-210)